دەستووری نەفرەت لە ئافرەت!

حەمەسەعید حەسەن

(ئەم دەستووره جەخت لەسەر ناسنامەی موسڵمانێتی زۆرینەی گەلی کوردستان دەکات و بنەماکانی شەریعەتی ئیسلام یەکێکن لە سەرچاوە سەرەکییەکانی یاسادانان، هەروەها تەواوی مافە ئایینییەکانی مەسیحی، ئێزدی و هی دیکە، لە ئازادیی باوەڕ و پیادەکردنی ئایین دەستەبەر دەکات. ماددەی ٧ی پرۆژەی دەستووری هەرێمی کوردستان.)

دەوڵەتی عەلمانی، دەوڵەتێکە لە مەسەلەی ئاییندا بێلایەن، نە سەر بە هیچ ئایینێکە و نە دژ بە هیچ ئایینێک، بەڵکوو بە چاوێکی یەکسان سەرنجی هەموو ئایینەکان دەدات. دەوڵەت کە ئایینێکی دیاریکراوی کرد بە ئایینی خۆی، بخوازێت یان نا، دەکەوێتە خانەی دژایەتیکردنی ئایینەکانی دیکەوە. دەوڵەتی عەلمانی دژی ئایین نییە، ئەوە دەوڵەتی ئایینییە، کە هاوزەمان دژی دنیا و دینە، ئاخر دەوڵەتی ئایینی بەراوەژوو سوود لە دین وەردەگرێت، ئایینیش وەک هەر دەزگایەکی تری بەر دەستی، دەکاتە کوتەکێک بۆ سەرکوتکردنی نەیارانی و بە گوێرەی قازانجی خۆی، ئایین لێک دەداتەوە. بە درێژایی مێژوو، هەموو ئەو دەسەڵاتانەی دژی ئەوە بوون، ئایین لە دەوڵەت جیا بکرێتەوە، خراپ کەڵکیان لە ئایین وەرگرتووە و ئایینیان بۆ جێبەجێکردنی خواستەکانی خۆیان بەگەڕ خستووە.

لە دەستووری پێشنیارکراوی هەرێمی کوردستاندا دۆڕاوی یەکەم، ژنە. کە ئایین دەستی لە گەرووی سیاسەت گیر کرد، کە دەوڵەت کۆتی شەریعەتی کرایە گەردن، ئیدی چ باسێک لە مافی ژن و یەکسانی نامێنێت. هیچ دەسەڵاتێک لە دنیادا نەبووە و نییە و نابێت، هاوزەمان ناعەلمانی بووبێت و (دیموکرات)یش. یەکێک لە مەرجەکانی دیموکراتبوونی دەوڵەت، عەلمانیبوونە، بۆیە دەوڵەتی ناعەلمانی، هەرگیز دیموکرات نابێت. پیاوانی ئایین وای بۆ دەچن، بە جیاکردنەوەی ئایین لە سیاسەت، چی دەستکەوتیان هەیە لە کیسیان دەچێت، ئەوە بۆیە هێندە شێلگیرانە دژی جوێکردنەوەی دین لە دەوڵەت.

ئەزموونی وڵاتانی ئیسلامی پێمان دەڵێت: کە ئیسلام ئایینی فەرمی دەوڵەت و شەریعەت سەرچاوەی داڕشتنی یاساکان بێت، ئیدی باسکردن لە دیموکراتی، ئازادی و مافی مرۆڤ، لە فریودانی خەڵک زێتر، هیچی دیکە نین. کە شەریعەت سەرچاوەی تەشریع بوو، ئیدی گەل چۆن دەتوانێت، سەرچاوەی دەسەڵات بێت؟ بەشێکی گرنگ لە مێژوو، بریتییە لە (خەبات)ی بێوچانی پیاو، لە پێناوی کپکردنی هاواری ژندا، پیاو بەردەوام سەرقاڵی داڕشتنی ئەو ڕێسایانە بووە، کە ژنیان دەستەمۆ کردووە. پیاو پێی وایە، ژن بۆ ئەوی مێبوونی خۆی لە دەست نەدات، دەبێت لە نێر لاوازتر بێت، ئاخر لە دیدی پیاوەوە، ژنی بەهێز، دەشێت نەک تەنیا ناموسی خێزان، تەنانەت ئاوڕووی نەتەوەیش ببات.

لە ڕوانگەی ئەوانەوە کە دژایەتیی جیاکردنەوەی ئایین لە دەوڵەت دەکەن، ژن عەورەتە و تەنیا ئەو وەختانە دەبێت خۆی نیشان بدات کە پیاو پێویستی بەوەیە چێژ لە جەستەی وەربگرێت، ئاخر ئەوانە پێیان وایە، ژن بۆ ئەوە خوڵقاوە، چێژ بە پیاو ببەخشێت، ژن سەرچاوەی گوناهە، فریودەری پیاوە و ئەوە ژن بوو وای کرد، خودای مەزن پیاو لە بەهەشت دەر بکات، بۆیە یاسایەک ئەوانە پێشنیاری بکەن، سووک سەرنجی ژن دەدات.

بەشێک لە خەڵکی کوردستان بڕوایان بە هیچ ئایینێک نییە، بەشێکی دیکەیان سەر بە ئایینگەلی غەیرە

ئیسلامن و بەشێکی تریشیان عەلمانین و دژی ئەوەن، کۆتی ئایین بکرێتە گەردنی دەوڵەت. ئایا کە هەموو ئەو بەشە گرنگانەی گەلی کوردستان، دژی خواستی خۆیان، لە بارەگای شەریعەتدا ملیان پێ کەچ کرا، ئیدی باسکردن لە پاراستنی ئازادیی بیرکردنەوە و ویژدان و ئایین، لە گاڵتەکردن بە ئاوەزی دیان، ئاتەیست،(١) ئێزدی، کاکەیی و جوو، بترازێت، هیچ لێکدانەوەیەکی دیکە هەڵدەگرێت؟

بە گوێرەی شەریعەت، سزای ئەوی لە ئایینی ئیسلام هەڵبگەڕێتەوە، سەرپەڕاندنە،(٢) بۆیە ئەوانەی بە هیوان لە سایەی شەریعەتدا بە ئازادی بژین، لە وەهمدا دەژین. شەریعەت نەک هەر دژی (فیکر)ی ئازادە، بەڵکوو دژی (خەیاڵ)ی ئازادیشە، ئەوە نەبوو لە سەر (ڕۆمان)ێک، ئاخر ڕۆمان بەرهەمی خەیاڵە، خومەینی خوێنی سەلمان ڕوشدیی حەلاڵ کرد! کە ئیسلام ئایینی ڕەسمی بێت و شەریعەتیش سەرچاوەیەکی سەرەکیی دارشتنی یاساکان بێت، ئیدی چۆن، گەلی کوردستان کە هەموویان موسڵمان نین، لەبەردەم یاسادا، یەکسان دەبن؟ بە گوێرەی شەریعەت، ژن لە زۆر بواردا یەکسان نییە بە پیاو، ئاخر بە گوێرەی بنەماکانی شەریعەت:

* پیاو مافی فرەژنی هەیە. (٣)
* لە میراتدا، مێ، نیو هێندەی نێری دەکەوێت. (٤)
* ژن کە کێڵگەی پیاوە، پیاو سەرپشکە چۆنی بکێڵێت. (٥)
* دەسەڵات لای پیاوە و دەتوانێت لە ژن بدات. (٦)
* خوێنبایی ژن، نیو هێندەی خوێنبایی پیاوە. (٧)
* پیاو مافی هێنانی (ژنی سەفەری)ی هەیە، مافی ئەوەی هەیە، بە کەیفی خۆی چێژ لە ژن وەربگرێت، بە مەرجێک شتێک کرێی بداتێ. (٨)

کە موسڵمان لە ناموسڵمان هێژاتر بێت،(٩) کە موسڵمانان چاکترین ئوممەتی سەر ڕووی دنیا بن،(١٠) کە ئەوی موسڵمان نەبێت، کافر بێت؟ ئیدی چۆن تەواوی مافە ئایینییەکانی مەسیحی، ئێزدی و هی دیکە، لە ئازادیی باوەڕ و پیادەکردنی ئایین دەستەبەر دەکرێت؟ ئیدی چۆن لە بەردەم یاسایەکدا کە شەریعەت بکاتە سەرچاوەیەکی سەرەکی، موسڵمان و غەیرە موسڵمان، یەکسان دەبن؟ کە پیاوان پلەیەک لە ژنان باڵاتر بن،(١١) کە پیاوان سەرداری ژنان بن،(١٢) کە ژنان وەک زەوی، ڕەوەئەسپ و مەڕ و ماڵات، مایەی خۆشیی پیاوان بن،(١٣) ئیدی چۆن لە ئاستی یاسایەکدا کە پشتی بە شەریعەت قایم بێت، ژن و پیاو، یەکسان دەبن؟

٢٠٠٧/٢/١٢

(١) کەسێک نە بڕوای بە هەبوونی خودای گەورە و نە بە هیچ ئایینێک هەبێت.
(٢) الحد للمرتد.
(٣) (فانكحوا ماطاب لكم من النساء. نیساء ٣)
(٤) (للذكر مثل حظ الانثيين. نیساء ١١.)
(٥) (نساؤكم حرث لكم، فأتوا حرثكم انى شئتم. بەقەرە ٢٢٣)
(٦) (واضربوهن! نیساء ٣٤)
(٧) خوێنبایی بە عەرەبی (دیە)ی پێ دەڵێن، ئەو پارەیەیە کە بکوژ بە کەسوکاری کوژراوی دەدات.
(٨) (فما إستمتعتم به منهن، فآتوهن أجورهن. نیساء ٢٤)
(٩)(يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا بطانه من دونكم. بەقەرە ١١٨ ئەی باوەڕداران بێجگە لە خۆتان متمانەتان بە کەسی دیکە نەبێت.)
(١٠) (كنتم خير أمه اخرجت للناس. ئال عیمران ١١٠)
(١١) (وللرجال عليهن درجه. بەقەرە ٢٢٨)
(١٢) (الرجال قوامون على النساء. نیساء ٣٤)
(١٣) (ئالی عیمران١٤)